

انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

دانشنامه ایرانی برنامه درسی

(دائرة المعارف)

- صاحب امتیاز: انجمن مطالعات برنامه درسی ایران و سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش

- با حمایت معنوی: پژوهشکده دانشنامه نگاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- مدیر علمی و اجرایی: دکتر ابراهیم طلائی

- شورای علمی و سیاستگذاری دانشنامه (از زمان تأسیس تاکنون):

دکتر محمود مهر محمدی، دکتر کوروش فتحی واجارگاه، دکتر علیرضا کیامنش، دکتر نادر سلسبیلی، دکتر زهرا گویا، دکتر نعمت‌اله موسی‌پور، دکتر حسن ملکی، دکتر عباس صدری، دکتر محمد عطاران، دکتر مجید علی‌عسگری، دکتر علیرضا عصاره، دکتر مسعود فراستخواه، دکتر جواد قندیلی، دکتر مصطفی قادری، دکتر محمد جوادی‌پور، دکتر کامبیز پوشنه، دکتر پروین صمدی، دکتر زهرا بازرگان، دکتر نرگس کشتی‌آرای، دکتر زهرا نیکنام، دکتر علی حسینی‌خواه، دکتر علیرضا صادقی، دکتر سعید صفایی موحد.

- کارشناس دبیرخانه دانشنامه: مژگان منیری

محور: ۲۱- اسناد بین‌المللی

سرگروه محور: دکتر مرجان کیان

عنوان مدخل: ۲۱-۴-۲- بیانیه‌ها و توصیه‌نامه‌های بین‌المللی مرتبط با سواد دیجیتالی

نویسنده: دکتر یوسف مهدوی نسب

دانشگاه/سازمان: دانشگاه خوارزمی

ایمیل: yousef.m@khu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۵/۴

تاریخ پذیرش و انتشار: ۱۳۹۹/۵/۲۲

شیوه ارجاع دهی: مهدوی نسب، یوسف (۱۳۹۹). بیانیه‌ها و توصیه‌نامه‌های بین‌المللی مرتبط با سواد دیجیتالی، دانشنامه ایرانی برنامه درسی، انتشار برخط.

راه ارتباطی

تهران - خ ایرانشهر شمالی - کوچه خسرو - پلاک ۶ - طبقه پنجم - کد پستی ۱۵۸۴۶۳۵۷۱

رایانامه: daneshnamehicsa@yahoo.com وبسایت: www.daneshnamehicsa.ir تلفن دبیرخانه: ۰۲۱-۸۸۸۱۲۸۶۸ داخلی ۲۴۳

یوسف مهدوی نسب^۱

مقدمه

امروزه نیاز به تجهیز شهروندان به مهارت‌های دیجیتالی برای بهبود اقتصادی و اجتماعی به عنوان دغدغه اساسی سازمان‌های بین‌المللی مطرح شده است. همچنان این علاقه رو به افزایش است و از سال ۲۰۱۷ تا به امروز، کلیه موسسات مهم بین‌المللی که با شهروندی و توسعه انسانی سروکار دارند، گزارش‌های مهم و اسناد سیاستی را در زمینه سواد دیجیتالی تولید کرده‌اند (ناسیمبنی و وسلو، ۲۰۱۹). سواد دیجیتالی را می‌توان یک صلاحیت بسیار پیچیده تلقی کرد (گرین، نیسکون، ارستاد، ۲۰۰۹) و از این رو برای آن تعریف‌های متفاوتی ارائه می‌شود. لائو^۲ و همکاران (۲۰۱۸) سواد دیجیتالی توانایی دستیابی، مدیریت، درک، ادغام، برقراری ارتباط، ارزشیابی و ایجاد اطلاعات به صورت امن و مناسب از طریق فناوری‌های دیجیتال برای اشتغال، مشاغل مناسب و کارآفرینی است و شامل شایستگی‌هایی است که به طرق مختلف به عنوان سواد رایانه‌ای، سواد اطلاعاتی و سواد رسانه‌ای یاد می‌شوند.

کمیسیون اروپا (۲۰۰۸) نیز سواد دیجیتالی را اینگونه تعریف می‌کند: "مهارت‌های مورد نیاز برای دستیابی به شایستگی دیجیتال". این مهارت‌ها با مهارت‌های پایه در فناوری اطلاعات و ارتباطات و استفاده از رایانه برای بازیابی، ارزیابی، ذخیره، تولید، ارائه و تبادل اطلاعات و همچنین برقراری ارتباط و مشارکت در شبکه‌های مشارکتی از طریق اینترنت، پشتیبانی می‌شود. چارچوب شایستگی دیجیتال از پنج حوزه تشکیل شده و خلاصه آن به شرح زیر است:

۱. اطلاعات: شناسایی، یافتن، بازیابی، ذخیره سازی، سازماندهی و تجزیه و تحلیل اطلاعات دیجیتال، قضاوت در مورد اهمیت و هدف آن.
۲. ارتباطات: برقراری ارتباط در محیط‌های دیجیتالی، به اشتراک گذاری منابع از طریق ابزارهای آنلاین، ارتباط با دیگران و همکاری از طریق ابزارهای دیجیتالی، تعامل و مشارکت در جوامع و شبکه‌ها، آگاهی بین فرهنگی.
۳. ایجاد محتوا: ایجاد و ویرایش مطالب جدید (از پردازش کلمه گرفته تا تصاویر و فیلم). ادغام و بازسازی دانش و محتوای قبلی. تولید عبارات خلاق، خروجی‌های رسانه‌ای و برنامه نویسی. رسیدگی و استفاده از حقوق مالکیت معنوی و مجوزها.
- ۴- ایمنی: حفاظت شخصی، محافظت از داده، محافظت از هویت دیجیتال، تدابیر امنیتی، استفاده ایمن و پایدار.
- ۵- حل مسئله: شناسایی نیازها و منابع دیجیتال، تصمیم‌گیری آگاهانه در مورد مناسب‌ترین ابزارهای دیجیتالی متناسب با هدف یا نیاز، حل مسائل مفهومی از طریق ابزارهای دیجیتال، استفاده خلاقانه از فناوری‌ها، حل مشکلات فنی، بهروز رسانی صلاحیت خود و دیگران.

^۱ عضو هیئت علمی گروه تکنولوژی آموزشی دانشگاه خوارزمی؛ yousef.m@khu.ac.ir

^۲ Nascimbeni, F., & Vosloo

^۳ Green, Nixon, & Erstad

^۴ Law

اقدامات سازمان‌های جهانی راجع به سواد دیجیتالی

سازمان ملل متحد سواد دیجیتالی را در اهداف توسعه پایدار سال ۲۰۳۰ تحت عنوان شاخص موضوعی در نظر گرفته است، که توسعه مهارت سواد دیجیتالی در نوجوانان و بزرگسالان را به منظور تسهیل فرصت‌ها و پیشرفت‌های آموزشی و حرفه‌ای تشویق می‌کند (۳). یونسکو نیز در سال ۲۰۱۸ چهارچوب مرجع مهارت‌های دیجیتالی سواد آموزی را صادر کرد. گزارش اخیر یونسکو پنج مطالعه بین‌المللی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و معیار بین‌المللی بهترین طرح‌های سیاسی را در بین کشورهای برتر عملکرد شناسایی کرده است (لانپره^۱، ۲۰۱۹). همچنین دفتر منطقه‌ای یونسکو آسیا و اقیانوس آرام در حال اجرای پروژه دیجیتالی کودکان آسیا و اقیانوس آرام، با هدف حمایت از دولت‌های منطقه برای توسعه ابتکارات کودکان در زمینه شهروندی دیجیتالی است. انستیتوی آمار یونسکو (UIS^۲) هم برای ایجاد، جمع‌آوری، نقشه برداری و ارزیابی چارچوب‌های رایج در زمینه سواد دیجیتالی در چندین کشور عضو در سراسر جهان تلاش می‌کند (لانپره، ۲۰۱۹) و راهنمایی‌ها و توصیه‌هایی در زمینه طراحی ابزار برای ارزیابی مهارت‌های سواد دیجیتالی در زمینه جمع‌آوری داده‌ها در مورد هدف توسعه پایدار (SDG^۳) که در شاخص ۴.۴ آمده است ارائه می‌دهد (لاو و همکاران، ۲۰۱۸).

احتمالاً شورای اروپا پیشرفته‌ترین سازمان بین‌المللی از نظر سیاست گذاری در زمینه کودکان و جامعه دیجیتالی، تحت پرچم آموزش شهروندی دیجیتالی است. این شورا دستورالعمل‌های "احترام، محافظت و تحقق حقوق کودک در محیط دیجیتالی" و "راهدردی برای حقوق کودک" (۲۰۱۶-۲۰۲۱) را تهیه کرده است که مجموعه کاملی از قوانین الزام آور را برای کمک به کشورها در تدوین سیاست‌هایی برای حفظ منافع کودکان در محیط‌های دیجیتالی را شامل می‌شود. در سال ۲۰۰۶، پارلمان اروپا سواد دیجیتالی را یکی از هشت صلاحیت اساسی دانست که باید هر شهروند اروپایی بر آن تسلط یابد و آن را به عنوان یکی از چهار مهارت اساسی برای یادگیری برشمرد. در سال ۲۰۱۷، کمیسیون اروپا نسخه دوم چارچوب صلاحیت دیجیتالی اتحادیه اروپا برای شهروندان (DigComp^۴) را منتشر کرده است. علاوه بر این، بیش از ۱۵ سال کمیسیون اروپا از طرح "اینترنت بهتر برای کودکان و نوجوانان"، برنامه‌ای با مؤلفه‌های مهم سواد دیجیتالی که در سراسر اتحادیه اروپا گسترش یافته پشتیبانی کرده است. ائتلاف هوش دیجیتالی نیز دستورالعمل‌هایی راجع به مهارت‌های مورد نیاز عصر دیجیتالی و برخی از سیاست گذاری در زمینه سواد دیجیتالی ارائه می‌دهد (ناسیمبنی و وسلو، ۲۰۱۹).

بیانیه‌ها و توصیه‌ها

سواد دیجیتالی یک صلاحیت پیچیده است (گرین، نیسکون، ارستاد، ۲۰۰۹) و از این رو در منابع و مستندات تعاریف و قلمرو مختلفی برای آن ارائه شده است. همانطور که اشاره شد برخی منابع سواد دیجیتالی را شامل شایستگی‌هایی می‌دانند که به طرق مختلف به عنوان سواد رایانه ای، سواد اطلاعاتی و سواد رسانه‌ای یاد می‌شوند (لاو و همکاران ۲۰۱۸) و از سوی دیگر برخی منابع سواد دیجیتالی را جزء سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی (MIL^۵) محسوب می‌کنند. حال از آن جهت که بین این مفاهیم همپوشانی وجود دارد توصیه نامه‌ها و بیانیه‌های برخی از این رویدادها به سواد دیجیتالی نیز مرتبط است و از این رو در این بخش علاوه بر رویدادهایی که در عنوان به سواد دیجیتالی اشاره کرده اند به موارد دیگری که محورهای مرتبط با سواد دیجیتالی دارند نیز اشاره می‌شود.

1. Laanpere

2. UNESCO Institute for Statistics

3. Sustainable Development Goal

4. European Commission's Digital Competence Framework for Citizens

5. Media and information literacy

بیانیه سواد دیجیتال ایفلا^۱ ۲۰۱۷

فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسات کتابداری^۲ (ایفلا) مأموریت کتابخانه‌ها را کمک به دسترسی و استفاده اطلاعات مورد نیاز جهت رشد شخصی و اجتماعی برای همه کاربران می‌داند. از این رو در سال ۲۰۱۷ بیانیه سواد دیجیتالی را ارائه می‌دهد که در آن راهنمای عملی را ترسیم کرده و سواد دیجیتالی را تعریف می‌کند، نمونه‌هایی از نحوه کمک به کتابخانه‌ها را ارائه می‌دهد و به دولت‌ها و سایر ذینفعان توصیه‌هایی می‌کند.

طبق این بیانیه دولتهای ملی و محلی باید:

- سواد دیجیتالی را به عنوان یک حق و یک عامل توانمندسازی در توسعه شخصی، اجتماعی و اقتصادی و برای مشارکت مدنی ارتقا دهند.
- اطمینان حاصل کنند که کتابخانه‌ها از نظر قانونی، عملی (از جمله مهارت‌های خودشان) قادرند تا کاربران را در زمینه سواد دیجیتالی آموزش دهند، و در قلب راهبردهای دولت در این زمینه قرار داشته باشند.
- حامی کتابخانه‌ها در اجرای سواد دیجیتال باشید و از نوآوری‌ها برای کمک به تبدیل شهروندان به افرادی تولید کننده/خلاق و استفاده کننده از اطلاعات حمایت کنید.
- از سانسور یا مسدود کردن تبعیض آمیز، غیر ضروری یا نامتناسب مطالب به صورت آنلاین خودداری کنید.
- در جهت دستیابی به اهدافی برای سواد که در دستور کار ۲۰۳۰ سازمان ملل قرار دارد، تلاش کنید.
- مدارس باید: به تخصص منحصر به فرد کتابخانه‌ها و کتابداران و همچنین مشارکت با سایر کتابخانه‌ها توجه کنند تا مهارت‌های اصلی سواد دیجیتالی را در بین دانش آموزان پرورش داده و به مریدان در ادغام مهارت‌های سواد دیجیتالی در برنامه درسی کمک کنند.
- مؤسسات آموزش عالی باید: مهارت‌ها و دانش کتابداران در کتابخانه‌های دانشگاهی و سیستم‌های مدیریت یادگیری را برای بهبود سواد دیجیتال دانش آموزان و محققان بکار گیرند.
- بخش‌های اقتصادی باید: تا حد امکان سواد دیجیتالی را در محل کار و با همکاری کتابخانه و کتابخانه‌های تجاری ارتقا دهند.

کنفرانس بین‌المللی کمیسیون‌های محافظت از اطلاعات و حفظ حریم خصوصی

سی و پنجمین کنفرانس بین‌المللی کمیسیون‌های محافظت از اطلاعات و حفظ حریم خصوصی^۳ در سال ۲۰۱۳ در ورشو با محوریت چهار موضوع برگزار شد. در این کنفرانس شرکت کنندگان قطعنامه‌ای در مورد آموزش دیجیتال برای همه تصویب کردند. این قطعنامه بر اساس ۵ اصل اصلی و ۴ هدف عملیاتی به دنبال اتخاذ یک برنامه مشترک در مورد آموزش دیجیتالی است و از مقامات عضو و همه ذینفعان می‌خواهد تا موارد زیر را عمل کنند:

ترویج سواد دیجیتال و ایفای نقش در آموزش همه بخش‌های مربوطه، در تمام سنین، تا آن‌ها را قادر سازد:

مهارت‌های اساسی لازم برای مشارکت مؤثر در محیط دیجیتال را بدست آورند.

به بازیگران آگاه و مسئول در محیط دیجیتال تبدیل شوند و به طور کافی از حقوق خود استفاده کرده و از وظایف خود آگاه باشند.

اصول اصلی:

۱. برای خردسالان امنیت ویژه داده مرتبط با به فناوری دیجیتال، فراهم شود.

¹. IFLA Statement on Digital Literacy

². The International Federation of Library Associations and Institutions

³. The 35th International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners

۲. آموزش مادام العمر در مورد فناوری دیجیتال تقویت شود.
۳. تعادل مناسب بین فرصت‌ها و خطرات فناوری دیجیتال بررسی شود.
۴. توسعه آداب و رسوم خوب تقویت شود و احترام به سایر کاربران ارتقاء یابد.
۵. تفکر انتقادی در مورد خطرات و مزایای فناوری دیجیتال تقویت شود.

اهداف عملیاتی:

۱. ارتقاء آموزش حریم خصوصی به عنوان بخشی از برنامه‌های سواد آموزی دیجیتال.
۲. ایفای نقش در آموزش افراد با سازماندهی یا کمک به "آموزش مربیان" در زمینه محافظت از داده‌ها و حفظ حریم خصوصی.
۳. ارتقاء مشاغل فناوری دیجیتال با ارتقاء بخش‌های نوآورانه، به ویژه بخش‌هایی که "حریم خصوصی با طراحی" ایجاد می‌کنند.
۴. تدوین توصیه‌ها و شیوه‌های مناسب استفاده از فناوری‌های جدید برای افراد ذریب (کودکان، والدین، معلمان، شرکت‌ها ...).

اعلامیه حق سوادآموزی شبکه سیاست‌گذاری سوادآموزی اروپا^۱

کمیسیون اروپا در اعلامیه حق سوادآموزی اروپا (۲۰۱۶) بیان می‌کند که در ۱۰ سال گذشته پیشرفت اندکی در زمینه سواد وجود داشته‌است و با این حال، با اقدامات مثبت می‌توان تفاوت ایجاد کرد. این اعلامیه نشان می‌دهد که با حمایت درست در محل، کودکان و جوانان می‌توانند مهارت‌های سوادآموزی قوی را توسعه دهند و بزرگسالان می‌توانند مهارت‌های خود را بهبود بخشیده و جایگاه حقیقی خود را در جامعه به دست آورند. در اینجا بخش‌های مرتبط با سواد دیجیتالی این اعلامیه ارائه می‌شود:

- مدارس را برای دسترسی به اینترنت (از جمله اتصال رایگان) مجهز کنید.
- تجهیزات کافی برای فاوا را در اختیار مدارس قرار دهید. منابع دیجیتالی (کتاب، نوت بوک، دسترسی به اینترنت تحت نظارت) را در کلاسهای درس در دسترس قرار دهید و اطمینان حاصل کنید که از این موارد بطور منظم برای پشتیبانی از سواد دیجیتال یادگیرندگان استفاده می‌شود.
- در همه سطوح فرصت‌های غنی و عادلانه برای یادگیرندگان ارائه دهید تا از منابع دیجیتالی برای یادگیری کاوشگری دانش آموز محور و معلم محور استفاده کنند، و همچنین خطرات و فرصت‌های مرتبط با محیط یادگیری دیجیتالی را درک کنند.
- کودکان و نوجوانان را تشویق کنید تا مهارت‌ها و دانش دیجیتالی خارج از مدرسه و مهارت‌های سوادهای چندگانه دیجیتال خود را در یادگیری کلاس درس سهیم کنند.
- سواد دیجیتالی را در تمام زمینه‌های آموزشی در تمام سطوح آموزشی ادغام کنید.
- فراهم آوردن منابع و آموزش مناسب برای معلمان در تمام سطوح تا اطمینان حاصل شود که معلمان برای پیشرفت مهارت‌ها و دانش دیجیتالی دانش آموزان خود شایسته و مطمئن هستند و رسانه‌های دیجیتالی در سواد تربیتی ادغام می‌شوند.

اعلامیه پاریس در مورد سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی در عصر دیجیتال^۲

¹. European declaration of the right to literacy

². Paris Declaration on Media and Information Literacy

اولین مجمع سواد اطلاعاتی در زمینه رسانه و اطلاعات اروپا در سال ۲۰۱۴ در پاریس و با حضور بیش از ۳۵۰ نفر از کارشنان این حوزه، معلمان، رسانه‌ها، متخصصان فناوری اطلاعات و پژوهشگران برگزار شد و شرکت کنندگان در چارچوب اتحادیه جهانی مشارکتهای مربوط به سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعات (GAPMIL^۱)، حمایت خود از سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی را با هدف توانمندسازی افراد در عصر دیجیتال اعلام کرده و بر اهمیت و مشارکت همه دست اندرکاران در سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی تاکید کردند. اعلامیه مجمع شامل موارد زیر است:

۱. توصیف سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی به عنوان مجموعه‌ای پیچیده از شیوه‌های سوادآموزی قرن بیست و یکم. وسیله‌ای برای تقویت ظرفیت، دانش، مهارت و نگرش انتقادی به اطلاعات، فرهنگ و همکاری و مکانیسمی برای همه افراد جهت دسترسی، ایجاد و نوآوری.
۲. تقویت سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی برای رسیدگی به موضوعات دسترسی، حفظ حریم خصوصی، ایمنی و امنیت و استفاده اخلاقی از اطلاعات و رسانه‌ها و فناوری، مطابق با معیارهای حقوق بشر و به رسمیت شناختن نقش سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی در رابطه با تنوع فرهنگی، گفتگوی بین فرهنگی و بین مذهبی و حمایت از شهروندان در کشورهایی با سرمایه اجتماعی شکننده و فرهنگ سیاسی با دموکراسی ضعیف تر.
۳. پیشبرد تولید محتوا، از طریق رسانه‌ها و به اشکال مختلف، به عنوان ابزاری اساسی در توسعه اقتصاد دیجیتال و راه اندازی آزمایشگاه‌های رسانه‌ای در مؤسسات آموزشی و فرهنگی.
۴. ارتقاء سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی در راستای توسعه مادام العمر شخصی و حرفه‌ای از طریق همکاری بین ذینفعان در آموزش حرفه‌ای و کارآموزی، مؤسسات آموزش عالی، جامعه پژوهشگران، رسانه‌های عمومی و خصوصی و سازمان‌های مدنی.
۵. پشتیبانی از تدوین برنامه درسی رسمی برای سواد رسانه‌ای و اطلاعات در مدارس.
۶. ترغیب و حمایت از سیاستها و راهبردهای مشترک مربوط به سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی بین زمینه‌های آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و فناوری برای تقویت گفتگو بین فرهنگی و بین دینی، برابری جنسیتی و فرهنگ صلح و احترام و در فضای مشارکتی و دموکراتیک.
۷. تشویق شرکتهای رسانه‌ای، اطلاعاتی و فاوا برای ادغام اولویت‌های سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی در برنامه‌های راهبردی خود.
۸. اطمینان از اینکه کتابخانه‌ها و سایر مؤسسات فرهنگی مرتباً راهبردهای سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای خود را به روز می‌کنند و مقررات آموزشی ایجاد می‌کند که متخصصان کتابخانه و مؤسسات فرهنگی برای توسعه توانایی لازم برای آموزش کاربران خدمات در رسانه‌ها و سواد اطلاعاتی آموزش‌های لازم را ببینند.
۹. ترغیب رسانه‌های جمعی و دولت‌ها برای تلاش ویژه در جهت تمرکز بر تقویت راهبردهای سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای.
۱۰. ارتقاء سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی برای افراد دارای نیازهای ویژه، مردمان بومی و سایر گروه‌های تحت نظارت.

گزارش سواد دیجیتال کمیسیون اروپا^۲

گزارش سواد دیجیتال اروپا بر مبنای تصمیم‌گیری‌های کمیسیون اروپا در (۲۰۰۸) طرح و سیاست‌های عمومی در زمینه حمایت از سواد دیجیتال ارائه می‌دهد که شامل توصیه‌هایی درباره زمینه، انگیزه و افزایش آگاهی، تدریس و یادگیری، محتوا، خدمات و قابلیت استفاده، مهارت‌های انتقادی، ارزیابی، تحقیق و معیار، بودجه و تنظیم نهادی در زمینه بهبود سواد دیجیتال ارائه می‌دهد که به بخش از آنها اشاره می‌کنیم.

1. Global Alliance for Partnerships on Media and Information Literacy

2. Digital Literacy European Commission

گنجانند طرح‌های سواد آموزی دیجیتالی را در متن‌های اجتماعی و اقتصادی محلی و تطبیق آنها با نیازهای خاص و بافت جامعه هدف.

- استفاده از ساختارهای اجتماعی محلی، سازمانها و مردم برای توسعه و تحقق اقدامات سواد آموزی دیجیتال و پایدار ساختن آنها.
- تشویق هم افزایی با سایر طرح‌های سیاستگذاری عمومی، به ویژه موارد مرتبط با خدمات عمومی، دولت الکترونیکی و خدمات تجاری.

افزایش آگاهی از قابلیت‌های مثبت و ارزش رسانه‌های جدید.

افزایش آگاهی از مزایای استفاده از فناوری‌های دیجیتال در زندگی شخصی و حرفه‌ای مردم.

افزایش آگاهی در مورد خطرات مختلف مربوط به استفاده از فناوری‌های دیجیتال و ترویج دستورالعمل‌های استفاده ایمن.

توجه به راهبردهای تدریس و یادگیری باید یک عنصر اصلی برنامه‌های پیشنهادی باشد و با متن و ماهیت فعالیت و گروه‌های درگیر مرتبط باشد.

استفاده کامل از یادگیری غیر رسمی و رسمی در برنامه‌های سواد آموزی دیجیتال.

استفاده کامل از واسطه‌ها در ایجاد انگیزه برای گروه‌های هدف و انجام ابتکار عمل.

تعامل با ساختار رسمی آموزشی و ساختارهای مرتبط.

تأثیر در برنامه درسی

تدریس با کیفیت شامل استفاده از منابع دیجیتال برای کمک به ایجاد انگیزه در یادگیرندگان در هر سنی، فراهم کردن فرصت‌های ارزیابی و بهبود سواد دیجیتالی و مهارت‌های فناوری برای یادگیری و برای اشتغال در آینده است (والتین و همکاران، ۲۰۱۶) و سواد دیجیتالی دیگر فقط یک آرزو یا یک شعار نیست، بلکه در واقع باید در اسناد برنامه درسی برای کلیه موضوعات درسی مورد توجه قرار گیرد (گرین، نیسکون، ارستاد، ۲۰۰۹) در حال حاضر سواد دیجیتالی در طرح‌ها و استانداردهای بین‌المللی و ملی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. در تورنتو روزی با عنوان روز سواد دیجیتال نام گذاری شده است. همچنین فیس بوک با همکاری IITE یونسکو، انجمن بین‌المللی فناوری در آموزش و پرورش (ISTE) و سایر سازمان‌ها در تاریخ ۲۶ مارس ۲۰۲۰ برنامه سواد دیجیتالی Get Digital را راه اندازی کرده اند. بسیاری از کشورها سیاست گذاری‌ها و برنامه‌هایی سواد دیجیتال دارند و در سند برنامه درسی ملی ایران هم بحث توجه به استفاده از فناوری‌های نوین در قالب حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری و مواردی چون بهره مندی از روش‌های نوین و فناوری‌های جدید و التزام به اصول و ارزش‌های اخلاقی در استفاده از علوم و فناوری‌های نوین و به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کار و زندگی مورد توجه قرار گرفته است و ضروری است که در برنامه‌های درسی و آموزشی ایران به سواد دیجیتال به عنوان لازمه زندگی در عصر حاضر پرداخته شود و دانش و مهارت‌های مرتبط با سواد دیجیتال در آموزش رسمی و غیر رسمی مورد توجه بیشتر قرار بگیرد.

با بررسی بیانیه‌ها و توصیه‌های بین‌المللی توصیه می‌شود نظام آموزشی ایران نیز از دوره پیش دبستانی تا دانشگاه برنامه‌ای برای سواد دیجیتال داشته باشد و این مهم در آموزش‌های رسمی و غیر رسمی مورد توجه قرار گیرد. نظام آموزشی با در نظر داشتن برنامه‌هایی چون آموزش حفظ امنیت و حریم خصوصی در دنیای دیجیتال، افزایش سواد دیجیتال والدین، افزایش آگاهی از مزایای استفاده از فناوری‌های دیجیتال در زندگی شخصی و حرفه‌ای دانش آموزان، توجه به راهبردهای تدریس و یادگیری در فضای الکترونیکی، اتصال مدارس به اینترنت و فراهم کردن اینترنت رایگان برای سامانه‌های آموزش مجازی و شبکه‌های درسی، ایجاد مخازنی از منابع مختلف همچون بازی‌های آموزشی، شبیه سازی‌های آموزشی، ویدیوهای آموزشی، پادکست‌ها و دراختیار قرار دادن

آن برای دانش آموزان و معلمان، آموزش تولید محتوای الکترونیکی به معلمان و دانش آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی و توجه به نقش مراکز یادگیری، واحدهای آموزش الکترونیکی و کتابخانه‌ها در ارتقاء سواد دیجیتال دانش آموزان و جامعه، ارتقاء سواد دیجیتال افراد دارای نیازهای ویژه برای بهره‌مندی بیشتر آنها از آموزش، می‌تواند به ارتقاء سواد دیجیتال دانش آموزان و جامعه کمک کند.

منابع:

- Declaring a Digital Literacy Day in Toronto. (2016). <https://www.toronto.ca/legdocs/mmis/2017/ed/bgrd/backgroundfile-107178.pdf>
- European Commission Staff Working Document (2008). Digital Literacy Report: a review for the i2010 eInclusion Initiative. Digital Literacy: High-Level Expert Group Recommendations. <https://www.ifap.ru/library/book386.pdf>
- facebook digital literacy program. (2020). <https://iite.unesco.org/news/facebook-in-cooperation-with-unesco-iite-iste-and-other-partners-launched-a-digital-literacy-program-get-digital/>
- IFLA Statement on Digital Literacy. (2017). <https://www.ifla.org/publications/node/11586>
- Laanpere, M. (2019). "[Recommendations on Assessment Tools for Monitoring Digital Literacy within UNESCO's Digital Literacy Global Framework](#)" (PDF). UNESCO Institute for Statistics. Retrieved 2020-04-28.
- Law, N. W. Y. , Woo, D. J. , de la Torre, J. , & Wong, K. W. G. (2018). A global framework of reference on digital literacy skills for indicator 4. 4. 2.
- Nascimbeni, F. , & Vosloo, S. (2019). Digital literacy for children: Exploring definitions and frameworks. Scoping Paper, (01). . <https://www.ikanos.eus/wp-content/uploads/2019/09/UNICEF-Digital-Literacy-Scoping-Paper-FINAL-27-Aug-2019.pdf>
- Neumeyer, Xaver; Santos, Susana C. ; Morris, Michael H. (2020). "Overcoming Barriers to Technology Adoption When Fostering Entrepreneurship Among the Poor: The Role of Technology and Digital Literacy". IEEE Transactions on Engineering Management: 1–14. doi: [10.1109/TEM.2020.2989740](https://doi.org/10.1109/TEM.2020.2989740). ISSN0018-9391.
- Paris Declaration on Media and Information Literacy adopted. (2014). http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/In_Focus/paris_mil_declaration_final.pdf
- SDG 4 Global and Thematic Indicator Lists – Technical Cooperation Group on the Indicators for SDG 4. Retrieved 2020-04-28. <http://tcg.uis.unesco.org/sdg-4-global-and-thematic-indicator-lists/>
- Sefton-Green, J. , Nixon, H. , & Erstad, O. (2009). Reviewing approaches and perspectives on “digital literacy”. Pedagogies: An International Journal, 4 (2) , 107-125.
- Valtin, R. , Bird, V. , Brooks, G. , Brozo, B. , Clement, C. , Ehmiq, S. , & Tamburlini, G. (2016). European declaration on the right to literacy. Cologne: European Literacy Policy Network.
- سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، (۱۳۹۱)، تهران: وزارت آموزش و پرورش.